

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Puck na rok 2015

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późniejszymi zmianami)
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. nr 180, poz. 1493 z późniejszymi zmianami)
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., Nr 149, poz. 887 z późniejszymi zmianami)
4. Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późniejszymi zmianami)
5. Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 – 2015
6. Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011 - 2015
7. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Puck na lata 2012 - 2018
8. Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Puck na lata 2014-2020

II. WSTĘP

„Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowania narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych.

W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio-psycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej” (Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).

Problemy wynikające z picia alkoholu oraz stosowania środków uzależniających stanowią obecnie jedną z ważniejszych kwestii społecznych. Zjawiska te mają bowiem istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia Polaków, zdolność do konkurencji na wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne w środowisku rodzinnym. Według Światowej Organizacji Zdrowia, alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji. Większe ryzyko niesie za sobą palenie tytoniu i nadciśnienie tętnicze. Ponad 60 rodzajów chorób i urazów ma związek ze spożywaniem alkoholu. Szkody wynikające z jego nadużywania występują w bardzo różnych obszarach polskiej rzeczywistości. Nie można ich uniknąć, ale można zmniejszyć ich rozmiary i dotkliwość.

Picie alkoholu w dalszym ciągu postrzegane jest jako swoisty sposób na życie, na rozwiązywanie problemów. Należy stwierdzić, że alkohol we wszystkich jego postaciach jest łatwo dostępny i nie ma problemu z jego nabyciem. Istotny jest również fakt nasilania się zjawiska systematycznego picia oraz zwiększenia picia wśród młodzieży, jak również ścisły związek między wczesną inicjacją alkoholową a spożywaniem dużych ilości alkoholu, zażywania narkotyków i przestępczością.

Problem uzależnienia od alkoholu jest znaczący zarówno w skali kraju, jak również w wymiarze lokalnym i regionalnym. Dlatego też, obowiązek podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy.

III. SKALA PROBLEMU

Według wyliczeń Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, problem uzależnienia dotyczy ok. 2% mieszkańców Polski. 4% Polaków to dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika. Identyczny odsetek dzieci wychowuje się w rodzinach alkoholików. 5% populacji kraju to osoby pijące szkodliwe, zaś ok. 66% członków rodzin alkoholików (zarówno dorosłych jak i dzieci) staje się ofiarami przemocy domowej.

Zmniejszając skalę do poziomu gminy, otrzymujemy następujące liczby:

		Gmina Puck 24 tys. mieszkańców
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	480
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmażonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	960
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	960
Osoby pijące szkodliwie	ok. 5-7% populacji	1.200 – 1.680
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	ok. 66% osób dorosłych oraz ok. 66% dzieci z tych rodzin	1270

(Obliczenia na podstawie danych szacunkowych PARPA)

Pod koniec roku 2013, Studio Diagnostyki i Profilaktyki z Krakowa przeprowadziło badania diagnostyczne zagrożeń społecznych na terenie Gminy Puck.

Na podstawie tej diagnozy powstała Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Puck na lata 2014 - 2020, która jest również podstawą do określenia głównych kierunków działań w ramach lokalnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Puck na rok 2015.

W badaniu osób dorosłych uwzględnione zostały takie obszary jak bezrobocie i wykluczenie społeczne, spożywanie alkoholu i zagrożenia z tym związane, używanie narkotyków, przemoc domowa czy hazard.

W badaniu młodych mieszkańców uwzględnione zostały takie obszary jak spożywanie alkoholu, palenie tytoniu, używanie narkotyków oraz dopalaczy, przemoc rówieśnicza oraz domowa, hazard oraz inne ryzykowne zachowania.

Badaniem zostali objęci ponadto pracownicy punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wyrobów tytoniowych.

Wyniki badań zawarte w Diagnozie Lokalnych Zagrożeń Społecznych – Gmina Puck 2013 są do wglądu w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pucku oraz u inspektora ds. alkoholowych Urzędu Gminy Puck.

IV. DOSTĘPNOŚĆ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Uchwałą Nr XVII/67/08 Rady Gminy Puck z dnia 03 lipca 2008 r. w sprawie ustalenia na terenie gminy Puck liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, ustanowiono na terenie Gminy limit punktów sprzedaży:

- poza miejscem sprzedaży – **65**
- w miejscu sprzedaży - **35**

V. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY PUCK

Program realizowany będzie we współpracy z:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Puck
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Pucku
- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w Pucku
- Ośrodkiem Kultury, Sportu i Turystyki w Gminie Puck
- Powiatową Komendą Policji w Pucku
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Pucku
- placówkami oświatowymi
- placówkami służby zdrowia
- organizacjami pozarządowymi
- osobami fizycznymi i prawnymi

VI. CELE

Celem głównym Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów i natężenia tych, które aktualnie występują oraz rozwijanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi.

Cele szczegółowe:

1. Ograniczenie spożycia napojów alkoholowych,
2. Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem,
3. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży,
4. Budowanie skutecznych form kontroli prawnej i społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkohol (w szczególności przeciwdziałania przemocy w rodzinie),
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności terapii w zakresie nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych.
6. Objęcie pomocą większej liczby osób uzależnionych od alkoholu
7. Zmniejszenie poczucia bezradności w poszukiwaniu pomocy.
8. Zwiększenie skali działalności informacyjnej.

VII. ZADANIA PROGRAMU

Zadanie 1

Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, realizowane poprzez:

1. Kontynuację działalności Punktu Pomocy Rodzinie Gminy Puck w Pucku , w którym odbywają się darmowe dla mieszkańców Gminy Puck, porady prawne oraz konsultacje z zakresu psychologii i psychiatrii dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ofiar przemocy rodzinie (utrzymanie i wyposażenie pomieszczeń Punktu, wynagrodzenie osób zatrudnionych)

Główne zadania Punktu to:

- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnień,
 - motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia,
 - udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu,
 - rozpoznanie zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
 - inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej.
2. Współpracę z ośrodkami zajmującymi się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych poprzez dofinansowanie ponadpodstawowej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych z terenu Gminy Puck.

Wskaźniki oceny realizacji zadań:

- liczba porad udzielonych przez psychologa w Punkcie Pomocy Rodzinie
- liczba porad udzielonych przez psychiatrę w Punkcie Pomocy Rodzinie
- liczba porad prawnych udzielonych w Punkcie Pomocy Rodzinie
- liczba mieszkańców gminy Puck korzystających z pomocy w Ośrodku Profilaktyki i Uzależnień w Wejherowie

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, poprzez:

1. Warsztaty psychologiczne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Puck.
2. Zajęcia socjoterapeutyczne realizowane w szkołach na terenie gminy Puck
3. Prowadzenie istniejących oraz nowo powstających gminnych świetlic opiekuńczo - wychowawczych (gminnych świetlic wsparcia dziennego) dla dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych oraz przemocowych – doposażenie, koszty utrzymania, remonty, zajęcia (zagospodarowanie czasu), dożywianie, wynagrodzenia i ubezpieczenie, kierowników, wychowawców oraz konserwatora świetlic.
4. Aktywne uczestnictwo w gminnym systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez koordynowanie działań dotyczących pomocy ofiarom przemocy (przede wszystkim współpraca z Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym w Pucku) oraz poradnictwo prawne (Punkt Pomocy Rodzinie)

5. Podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz realizacji procedury "Niebieskie Karty"(kursy, szkolenia, konferencje).
6. Zakup i rozprowadzenie druków Niebieskich Kart oraz publikacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie
7. Kontynuację działalności grupy wsparcia dla osób współzależnionych oraz osób dotkniętych przemocą w rodzinie
8. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Puck (kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych, podnoszenie kwalifikacji, wynagrodzenia, bieżąca działalność wynikająca z regulaminu Komisji)

Wskaźniki oceny realizacji zadań:

- liczba dzieci uczestniczących w warsztatach psychologicznych prowadzonych na terenie szkół
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych prowadzonych na terenie szkół
- liczba dzieci zapisanych do świetlic opiekuńczo – wychowawczych z programem profilaktycznym
- liczba rodzin objęta procedurą Niebieskiej Karty
- liczba oraz frekwencja kobiet uczęszczających na spotkania grupy wsparcia
- liczba odbytych spotkań członków Gminnej Komisji
- liczba rozmów interwencyjno – motywujących przeprowadzonych przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- liczba wniosków skierowanych przez Gminną Komisję do Sądu Rejonowego w Wejherowie w temacie przymusowego leczenia odwykowego
- liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, poprzez:

1. Dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin alkoholowych oraz rozwijania umiejętności prowadzenia zajęć, organizowanych dla osób, które deklarują gotowość podjęcia pracy w gminnych świetlicach opiekuńczo - wychowawczych (gminnych świetlicach wsparcia dziennego) albo są aktualnie zatrudnieni w tego typu placówkach.
2. Organizowanie na terenie szkół i innych placówek oświatowo – wychowawczych programów oraz przedstawień profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
3. Organizowanie szkoleń dla rodziców.
4. Dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów szkolnych.
5. Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych w szkołach na terenie Gminy.
6. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
7. Prowadzenie stałego interaktywnego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych

8. Przeprowadzanie lokalnych i regionalnych kampanii edukacyjnych na tematy związane z profilaktyką alkoholową i przeciwdziałaniem narkomanii oraz współudział w ogólnopolskich kampaniach medialnych dotyczących tej tematyki.
9. Wspieranie działań profilaktycznych o charakterze rozrywkowym, sportowym itp. dla dzieci i młodzieży w szczególności sposób eksponujący szkodliwość alkoholu, narkotyków oraz „dopalaczy” (spektakle, zawody sportowe, festyny, konkursy, imprezy tematyczne, itp.).
10. Zakup i rozprowadzanie materiałów informacyjno – edukacyjnych (książki, kasety, płyty DVD, broszury, ulotki, prenumerata czasopism, itp.).
11. Szkolenia i kursy specjalistyczne dla osób zajmujących się pracą z osobami uzależnionymi oraz współuzależnionymi.
12. Działalność na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych (kampanie edukacyjne, współpraca z ośrodkami szkolenia kierowców, szkolenia dla kierowców).
13. Współpracę z mediami w zakresie przekazywania nowoczesnej i profesjonalnej wiedzy na temat profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, działań podejmowanych w Gminie, miejsc udzielania pomocy.

Wskaźniki oceny realizacji zadań:

- liczba osób przeszkolonych z rozbiorem na poszczególne szkolenia
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach oraz w przedstawieniach profilaktycznych
- liczba akcji edukacyjnych (kampanie lokalne i ogólnopolskie)

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

1. Wspieranie stowarzyszeń, instytucji i osób fizycznych promujących abstynencję i zdrowy styl życia.

Wskaźniki oceny realizacji zadań:

- liczba instytucji działających na terenie Gminy Puck promujących abstynencję i zdrowy styl życia

Zadanie 5

Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (kierowanie spraw do Sądu Rejonowego w Wejherowie)

1. Pokrycie kosztów sądowych
2. Pokrycie kosztów poniesionych na sporządzenie opinii lekarzy biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia (psycholog, psychiatra).

Wskaźniki oceny realizacji zadań:

- liczba wniosków skierowanych do Sadu Rejonowego w Wejherowie w temacie przymusowego leczenia odwykowego przez Gminną Komisję
- liczba sporządzonych opinii przez lekarzy biegłych sądowych

Zadanie 6

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Zadanie 7

Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie centrum integracji społecznej.

VIII. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE PUCK

1. Wójt Gminy Puck powołuje Komisję oraz zatwierdza jej regulamin działania.
2. Do zadań Komisji należy, w szczególności:
 - koordynowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie Gminy,
 - przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy,
 - występowanie z wytyczeniem priorytetów gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - wydawanie opinii dotyczących zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz z uchwałami Rady Gminy, będących podstawą do uzyskania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
 - współpraca z innymi organami administracji państwowej i samorządowej oraz organizacjami społecznymi, związkami wyznaniowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii,
3. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie, które ustala się na wysokości:
 - 250 zł. (brutto) – przewodniczący
 - 200 zł. (brutto) – członek za posiedzenie.
4. Komisja będzie się spotykać dwa razy w miesiącu. Dodatkowe spotkanie może być zwołane na wniosek każdego z członków Komisji, o ile wynikną pilne potrzeby.
5. Na posiedzeniach prowadzone są rozmowy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi, ofiarami i sprawcami przemocy, kompletowane są dokumenty w przedmiocie przymusowego leczenia odwykowego do Sądu Rejonowego w Wejherowie oraz Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Pucku, wydawane są opinie dotyczące zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i uchwałami Rady Gminy Puck oraz opiniowane są pisma od instytucji działających na terenie Gminy dotyczące przyznawania funduszy na działania związane z profilaktyką uzależnień.
6. Komisja przeprowadza kontrole przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach i punktach gastronomicznych. Za jednorazowy udział członka Komisji w kontroli co najmniej 4 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeprowadzonej w jednym dniu, naliczać się będzie, dodatkowo do wynagrodzenia za posiedzenia - 200 zł. (brutto).
7. Komisja przeprowadza wizytacje w zakresie realizacji gminnych programów profilaktycznych. Za udział członka Komisji w wizytacji lub wizytacjach przeprowadzonych w jednym dniu, naliczać się będzie dodatkowo do wynagrodzenia za posiedzenie - 200 zł. (brutto).

8. Podstawą wynagrodzenia są protokoły z posiedzeń wraz z listą obecności, protokoły z kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych lub protokoły z wizytacji.
9. Wypłata wynagrodzenia dokonana będzie na podstawie list wypłat w kasie Urzędu Gminy Puck lub na pisemny wniosek członka Komisji, przelewem na wskazane konto.
10. Wydatki na wynagrodzenia, szkolenia, koszty podróży służbowych (delegacje) członków, utrzymanie i wyposażenie (meble, sprzęt komputerowy, artykuły papieżnicze, spożywcze, druki, itp.) Gminnej Komisji realizowane są ze środków budżetu Gminy przeznaczonych na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi określonych w niniejszym Programie.

IX. ŹRÓDŁA I ZASADY FINANSOWANIA

1. Głównym źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Powyższe środki gromadzone są w budżecie Gminy w **dziale 85 - ochrona zdrowia, w rozdziale 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi**.
3. W 2015 r. na wydatki związane z realizacją Gminnego Programu planuje się kwotę: **290.000 zł**.
4. Szczegółowe zapotrzebowanie na środki finansowe przeznaczonych na realizację zadań wynikających z Gminnego Programu zatwierdza Wójt Gminy na drodze zarządzenia.

X. KONTROLA EFEKTYWNOŚCI PROGRAMU

1. Systematyczne zbieranie i analiza danych dotyczących realizacji Gminnego Programu.
2. Systematyczne sprawdzanie zadań pod względem jakości, czasu oraz efektywności.
3. Sporządzanie raz w roku (do 31 marca 2016 r.) sprawozdania z wykonania Programu, przez inspektora ds. alkoholowych, zawierającego informacje dotyczące ilości środków finansowych przeznaczonych na realizację poszczególnych działań, liczby przeprowadzonych i/lub dofinansowanych form w ramach poszczególnych działań, liczby osób objętych poszczególnymi działaniami, liczby podmiotów, z którymi nawiązano współpracę.
4. Wójt Gminy Puck sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją Gminnego Programu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia wyznaczonych celów.